

Hírlevél 2009/4.

- 📄 **EURÓPA INFORMÁCIÓS SZÜKSÉGLETEINEK AZONOSÍTÁSA A HATÉKONY DROGPOLITIKA ÉRDEKÉBEN**
- 📄 **ÚJ EMCDDA KIADVÁNY – POPULÁCIÓS VIZSGÁLATOK MÓDSZERTANÁNAK ÁTTEKINTÉSE AZ EURÓPAI NÉPESSÉG KÖRÉBEN**
- 📄 **ÚJ EHRN KIADVÁNY – FIATALOK ÉS AZ INTRAVÉNÁS SZERHASZNÁLAT EGYES KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPAI ORSZÁGOK KÖRÉBEN**
- 📄 **PREVENCIÓS KUTATÁSOK – UTAZÁSI BESZÁMOLÓ LISSZABONBÓL**
- 📄 **ANTISZOCIALITÁS – DROGPROBLÉMÁK ÉS BÁNÁSMÓD A BÖRTÖNBEN KONFERENCIA EMLÉKEZTETŐ**

EURÓPA INFORMÁCIÓS SZÜKSÉGLETEINEK AZONOSÍTÁSA A HATÉKONY DROGPOLITIKA ÉRDEKÉBEN

„Európa információs szükségleteinek azonosítása a hatékony drogpolitika érdekében” címmel rendez konferenciát az EMCDDA május 6. és 9. között Lisszabonban.

Az európai kábítószer-helyzetet monitorozó központ fennállásának 15. évfordulóján tartott konferencia áttekinti a korábbi évek eredményeit és a jövő kihívásait egyaránt.

A kábítószer-fogyasztás és a drogcsempészet egészségügyi és szociális következményei veszélyt jelentenek a közösségekre, és a keresletben és a kínálatban is megmutatkozó, folyton változó mintázatok szükségessé teszik az állandó monitorozást és a dinamikus válaszlépések kidolgozását.

A konferencia ennek megfelelően az alábbi területekre koncentrál:

- Kábítószer-politika: a stratégiákhoz szükséges információk azonosítása, következtetések az adatgyűjtés és a tudomány számára
- Gyakorlat: a tudomány és a gyakorlat összeegyeztetése
- Trendek: a gyorsan változó, komplex jelenség leírása
- Horizontok: az újonnan felmerülő kérdések (tudományos eredmények, kutatási igények)

A konferenciáról bővebben olvashat az EMCDDA honlapján:

<http://www.emcdda.europa.eu/html.cfm/index190EN.html> ■

POPULÁCIÓS VIZSGÁLATOK MÓDSZERTANÁNAK ÁTTEKINTÉSE AZ EURÓPAI NÉPESSÉG KÖRÉBEN

A legtöbb európai ország rendszeresen végrehajt egy vagy akár több populációs vizsgálatot is az illegális szerhasználat feltérképezésére. A nemzeti szintű populációs vizsgálatok összehangolására irányuló erőfeszítések ellenére, melyek javíthatnák a nemzetközi összehasonlíthatóságot, a felmérések jelenleg még eltérő eszközöket, jelentési formátumokat és módszertant alkalmaznak.

Az adatfelvételi gyakorlatok megismerésének, összehangolásának érdekében, a különböző szakemberek igényeit szem előtt tartva az EMCDDA felmérést végzett, melynek eredménye a 25 populációs vizsgálat meta-analízisén alapuló elemzés. A tematikus kiadvány kitér a módszertani kérdésekre, a pénzügyi források leírására, az időkeretekre, a terepmunka és a dokumentáció kérdéseire. A most megjelent elemzés egy a rendszeres populációs vizsgálatok megvalósíthatóságáról készülő nagyobb belga tanulmány része.

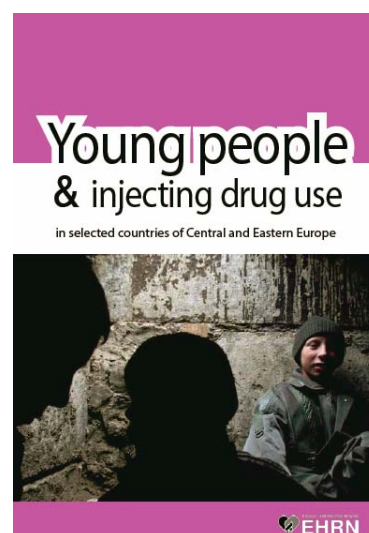
A kiadvány letölthető az EMCDDA honlapjáról:

<http://www.emcdda.europa.eu/publications/thematic-papers/gps> ■

FIATALOK ÉS AZ INTRAVÉNÁS SZERHASZNÁLAT EGYES KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPAI ORSZÁGOK KÖRÉBEN

A **Eurasian Harm Reduction Network (EHRN)** kiadványa az ártalomcsökkentés helyzetét kilenc országban áttekintő jelentés eredménye, melynek célja a fiatalokra – a szerzők definíciója alapján a 10-24 éves szerhasználókra – irányuló ártalomcsökkentés akadályainak feltérképezése, és azokkal szemben konkrét javaslatok megfogalmazása.

Az első, bevezető fejezet után a szerzők áttekintik az injekciós droghasználat mintázatait a fiatalok körében, valamint kitérnek a szerhasználat kezdetének körülményeire és a mintázatok regionális eltéréseire is. A következő egység a fiatalokra irányuló, kábítószer-fogyasztással kapcsolatos igazságszolgáltatás kérdéseit tekinti át: az elterelés jogi lehetőségeit, a fogvatartás alatti kezelés lehetőségeit és a büntetett előélet vonatkozásait. A negyedik fejezet az ártalomcsökkentő programokhoz és a kezeléshez történő hozzáférés helyzetét vizsgálja, míg az ötödik fejezet speciálisan az amfetamin injektálás mintázatait tárgyalja. A kötetet táblázatok majd javaslatok jegyzéke zárja, a táblázatok az egyes országok gyors összevetését segítik.

Az angol nyelvű kiadvány jelenleg még csak nyomtatott formában hozzáférhető, az elektronikus változat hamarosan megjelenik az EHRN honlapján: <http://harm-reduction.org> ■

UTAZÁSI BESZÁMOLÓ LISSZABONBÓL

Prevenációs kutatások

Szakértői találkozó

2009.03.13.

Nádas Eszter - Nemzeti Drog Fókuszpont

Március 13-án került megrendezésre a „Prevenációs kutatások” című Reitox Akadémia Lisszabonban. A találkozó célja az volt, hogy a résztvevők betekintést nyerjenek a prevenció területén folyó európai és amerikai tudományos együttműködésbe, valamint, hogy megismerjék a prevenció hatékonyságának vizsgálata során alkalmazott legújabb statisztikai módszereket. Az EMCDDA munkatársainak köszöntőjét követően a **Prevenációs Kutatási Társaság (Society for Prevention Research)** elnöke – Zili Sloboda – bevezetőjében a prevenció tudomány kialakulásáról és elfogadottá válásáról beszélt. A Társaság küldetése a tudományos ismereteken nyugvó prevenció programok és stratégiák terjesztése az empirikus kutatás segítségével. A Társaság több mint 700 tagot számlál, főleg kutatókat, de gyakorlati szakemberek, és döntéshozók is találhatóak a tagságban.

Fabrizio Faggiano bevezetőjében az okozati összefüggésekkel való érvelésről beszélt és néhány olyan példát mutatott be, amikor a tudomány bebizonyította, hogy a korábban hatékonynak gondolt terápia mégsem az (pl. hormonpótló terápia nőknek a menopausa után visszaállítja a kardiovaszkuláris betegségekkel szembeni védekezést, azonban később kiderült, hogy növeli a mellrák kockázatát). Következtetéseiben kifejtette, hogy a randomizált kontrollált kísérletekből származó bizonyítékok gyakran nem elegendőek az ok-okozati viszonyok megállapításához, különösképpen a népegészségügy területén. Annak vizsgálata, hogy *hogyan működik a program*, viszont segíthet.

Az előadó következő prezentációja az **EU-Dap projekt** keretében kidolgozott „Unplugged” elnevezésű iskolai prevenció program európai hatékonyság-vizsgálatának eredményeit mutatta be. A program 7 európai ország 9 városában futott, a vizsgálat során 3 alkalommal történt adatfelvétel: indulás előtt 7079 diák töltötte ki a kérdőívet, 3 hónappal a program befejezése után 6604 diák, majd 15 hónappal a program befejezése után 5812 diák. Ez volt az első európai szintű programértékelés. Az elemzés során többszintű modellt alkalmaztak, mely figyelembe vette a klaszter hatást, az adatgyűjtési központok (országok) fogyasztásban megjelenő prevalencia különbségeit, valamint az egyes beavatkozási típusokban és a kontrollcsoportban részt vevők fogyasztási prevalencia különbségeit. A poszt-tesztek alapján a program hatékonynak bizonyult a kábítószer- és alkoholfogyasztás, valamint a dohányzás csökkentésében. Az alkohol és a kannabisz esetében az eredmények a 15 hónapos utánkövetés során is fennmaradtak. Az előzetes plauzibilitás vizsgálat alapján úgy tűnik, hogy fennáll az ok-okozati hipotézis. A program jobban működik a használat megelőzésében, mint az abbahagyás elősegítésében (főleg a dohányzás és kannabisz esetében). Nagy különbségek mutatkoztak a nemek között, ezek magyarázata további elemzéseket igényel. 15 hónap után a minimálisan szükséges betegszám (number needed to treat, kezelendő esetek száma egy sikeres kimenetel eléréséhez) a kannabisz-fogyasztás esetében 34, a lerészegedésnél pedig 26. A kutatók számításai szerint a program megvalósításának költsége egy osztályban (30 diák) kb. 200 euro, így egy kannabisz-használat elkezdésének, vagy alkohol-mérgezés megelőzésének (vagy másfél éves késleltetésének) költsége kb. 200 euro.

Zili Sloboda egy amerikai iskolai drogprevenció program hatékonyság-vizsgálatát (Adolescent Substance Abuse Prevention Study) ismertette. A vizsgálat – Take Charge of Your Life (Vedd át az irányítást az életed felett) – programot az amerikai DARE programban részt vevő rendőrök tartották az iskolákban, akik előtte speciális képzést kaptak a programról. A beavatkozás a 7. évfolyamon 10, a 9. évfolyamon 7 órából állt. Adatfelvétel négy alkalommal történt: a beavatkozás előtt, és azt követően évente.

A kutatás többek között a következő kérdésekre kereste a választ: Van-e különbség a programban részt vevő és a kontroll csoport későbbi szerhasználatában? A program hatékonysága mennyiben függvénye a megvalósítás pontosságának? A program hatékonysága mennyiben függvénye a tanuló részvételének? Mi a kapcsolat a befolyásoló tényezők (mediators) és a későbbi szerhasználat között? Milyen környezeti tényezők befolyásolják a program kimenetelét?

A képzésen három vizsgálati kérdés került bemutatásra: a program fő hatásai és rétegzett modellek a szerhasználat elsődleges eredményeiről; befolyásoló tényezők és eredmények modellezése a fiatalkori dohányzás, alkohol-, és kannabisz-fogyasztás esetében; valamint a befolyásoló tényezők hatása a 9. évfolyamon.

A találkozók második felében a kaliforniai és a dél-floridai egyetem kutatói a prevenció kutatásokban alkalmazott legújabb statisztikai modellezési módszereket mutatták be, úgymint: rejtett növekedési görbe modellek (latent growth curve models), növekedési vegyes modellek (growth mixture models), általános növekedési vegyes modellek (general growth mixture models), többszintű növekedési modellek (multilevel growth models), generalizált additív modellek (generalized additive models).

Az európai kutatók nagy érdeklődéssel figyelték a módszerek bemutatását, azonban arra a következtetésre jutottak, hogy Európában a nagy mintaszámú, longitudinális vizsgálatok hiányában még messze állunk ezen módszerek alkalmazásától, először bizonyítékokon alapuló programokra és megbízható, randomizált kontrollált vizsgálatokra lenne szükség.

A beszámoló és az ahhoz kapcsolódó szakirodalmi jegyzék elérhető a Drog Fókuszpont honlapján az alábbi linkre kattintva: <http://drogfokuszpont.hu/?pid=200>

Society for Prevention Research: <http://www.preventionresearch.org>

EU-Dap project: <http://www.eudap.net> ■

ANTISZOCIALITÁS DROGPROBLÉMÁK ÉS BÁNÁSMÓD A BÖRTÖNBEN KONFERENCIA EMLÉKEZTETŐ

„Antiszocialitás – drogproblémák és bánásmód a börtönben” címmel rendez konferenciát a Budapesti Fegyház és Börtön 2009. május 14-én a Pataky Művelődési Központban.

A szervezők az interdiszciplinaritás jegyében várják a büntetés-végrehajtás szakemberei mellett a téma iránt érdeklődő orvosokat, addiktológusokat, pszichológusokat, a segítő szakmák és a civil szervezetek munkatársait egyaránt. Céljuk, hogy a gyakorlati és az elméleti munkát integráló szakmai elképzeléseiket és tapasztalataikat megosztva segítsék a börtönszemélyzet és egymás munkáját.

A konferencia ingyenes, részletes program és jelentkezési lap letölthető a „Gyűjtő” honlapjáról:

http://budapestifegyhaz.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=52&Itemid=63 ■

